

«Молочний світ – 2007»: як розвивається галузь?

Наприкінці минулого року, 29-30 листопада, у Києві відбулася IV Всеукраїнська конференція з міжнародною участю «Молочний світ – 2007». Її організатори – компанія «Аграрика» і Держзовнішінформ – на два дні зібрали у київському готелі Radisson SAS українських і закордонних спеціалістів з виробництва та переробки молока, експертів галузі, представників державних органів та науки.

Проведення таких конференцій наприкінці року вже стало хорошою традицією, оскільки це дає змогу підбити підсумки розвитку галузі за рік і накреслити перспективи на майбутнє. Четвертий з черги такий захід також зібрав чимало людей, які посправжньому вболівають за розвиток молочної галузі. Вони гаряче обговорювали проблеми, пов'язані з виробництвом і переробкою молока, його експортом і особливо – якістю.

У роботі конференції «Молочний світ-2007» брали участь представники Міжнародної молочної федерації на чолі з президентом Джіммом Беггом, що свідчить про високий рівень цього заходу. Також були представники Росії, Білорусі, Молдови, Польщі, Данії, Голландії.

На першій сесії «Світова та українська індустрія молочних продуктів» виступили представники

міжнародної молочної федерації Джім Бегг та Ерхард Річартс, які доступно, за допомогою гарно проілюстрованого матеріалу, ознайомили присутніх з основними тенденціями світового ринку молокопродуктів. За прогнозами експертів, у найближчі п'ять років цей ринок характеризуватиметься нестійкістю. У країнах Євросоюзу виробництво молока й надалі буде скорочуватися, ціни на молочні продукти продовжуватимуть рости. Й це в основному пов'язано із загальносвітовою тенденцією подорожчання продуктів харчування.

Зараз багато європейських виробників змінюють свою поведінку: переорієнтовують ринки збуту, змінюють географію експорту. Саме такі основні тенденції розвитку світового і європейського молочно-го ринку були сформульовані у виступах гостей.

Присутні з цікавістю слухали доповідь виконавчого директора Російської молочної спілки Володимира Лабінова «Російський ринок молокопродуктів: прогрес і проблеми». Вже у самій темі сформульовано основну характеристику молочної галузі Росії – прогрес. А проблеми такі самі, як і у нас: найбільша – скорочення поголів'я худоби. Але, на відміну від України, росіяни зараз активно закуповують високопродуктивне поголів'я за кордоном. У 2007 році в країні вироблено молока більше, ніж у попередньому, на 1 млн тонн, але ця цифра дуже відрізняється за регіонами. Найбільший приріст молока спостерігається в Поволжі.

Цікаво також, що у 2007 році в Росії зріс показник споживання молока на душу населення – він становить 270 кілограмів. Найуживанішим продуктом надалі залишається питне молоко. Потім ідуть кисломолочні продукти та йогурти. Виробництво і споживання останніх активно зростає. Далі у цьому списку – ряжанка, простокваша, сир, сметана, масло. Зараз на одного росіянина припадає споживання п'яти кілограмів сиру і трьох кілограмів вершкового масла. Й лише через п'ять-шість років, вважає Володимир Лабінов, Росія вийде на норму споживання молочних продуктів, яка була за Радянського Союзу. А в цілому країна забезпечує себе молочними продуктами на 82,3 відсотка. Як і в Україні, у наших північних сусідів за минулий рік майже у два рази зросли ціни на сировину і, відповідно, усі молочні продукти подорожчали.

Інші наші близькі сусіди – білоруси – ідуть своїм «молочним» шляхом. У країні збережено всі великотварні господарства, і всі вони мають підтримку з боку держави. Білорусь активно нарощує виробництво молочних продуктів і збільшує їх експорт.

«Для цього держава створила Білоруську універсальну товарну біржу (БУТБ) – централізований торговельний майданчик, на якому сконцентровано попит і пропозицію, – розповів кореспонденту

«МП» гість конференції, представник цієї біржі Микола Папека. – Таким чином, держава допомагає виробникам вийти на зовнішній ринок. Наприклад, якщо у 2006 році сухе молоко на 97 відсотків експортувалось до Росії, то уже в 2007 році ми відвантажили туди 47 відсотків, а решту – до країн далекого зарубіжжя за світовими цінами: у Сингапур, Пакистан, Індію, Бангладеш, Японію. Ми перестали залежати лише від одного ринку збуту.

Метою нашої біржі є створення ринкового інструмента, за якого на основі попиту і пропозиції буде формуватися реальна ціна. Підприємства молочної галузі мають пільги: 0,2 відсотка біржового збору, тоді як інші, наприклад, експортери лісу чи металу, сплачують 0,4 відсотка. Ще одна пільга: учасникам біржової торгівлі не обов'язково приїздити до Мінська. Їм роздається спеціальне програмне забезпечення, за допомогою якого учасник, де б він не перебував: у Білорусі, Японії чи у Сингапурі може торгувати у віддаленому режимі. Отже, зменшились витрати на відрядження».

А ще Білорусь у 2005 році прийняла програму підтримки сільського господарства і розвитку села до 2010 року, якою передбачено будівництво агромістечок неподалік від райцентрів, для того, щоб підтримувати спеціалістів аграрного сектора. «Це гарні сучасні котеджні містечка з усією необхідною інфраструктурою, при кожному є сарайчик, город, – розповідає заступник начальника управління продовольства Міністерства сільського господарства та продовольства Білорусі Глафіра Єрмакович. – Будуються вони за кошти держави і передаються безплатно спеціалістам: механізаторам, операторам машинного доїння. До 2010 року заплановано побудувати 1400 таких містечок – в усіх областях».

Уже зараз ці містечка можна побачити вочевидь. А секрет «білоруського молочного прориву» пані Єрмакович бачить у якості продукції. Загалом країна забезпечує себе молочною продукцією, експортує в основному сир і сухе молоко. П'ятдесят відсотків сиру відправляють до Росії «Я вважаю, що це – за рахунок якості. Вона у нас стабільно висока, – каже гість із Мінська. – Ми постійно беремо участь у різних ярмарках, вистав-

ках, які проводить Росія. Ось нещодавно на виставці в Санкт-Петербурзі було представлено 20 наших підприємств. Привезли звідти понад тридцять медалей».

Глафіра Єрмакович, заступник начальника управління продовольства Міністерства сільського господарства та продовольства Білорусі

Цікаво, що лише 12 відсотків молока Білорусь виробляє в приватному секторі. Усе інше – у крупнотоварних господарствах. Там переважають ферми від 800 голів і більше. А молоко від населення, на вимогу тієї ж Росії, збирають окремо: в окремі місткості, окремо його переробляють і використовують лише для внутрішнього споживання.

А ще представниця Міністерства розповіла, що Білорусь також намагається адаптувати свої молочні стандарти до європейських, що відбувається постійне переоснащення галузі, і основним інвестором у цьому є держава. Майже усі підприємства перебувають у державній власності. «Ми не збираємося їх продавати, хоча покупці знаходяться – ті ж росіяни. Вони хочуть викупити наші найкращі підприємства, але керівництво держави на це не погоджується».

Про український ринок молочних продуктів і галузь в цілому говорив у своєму виступі президент Національної асоціації молочників України «Молпром» Василь Бондаренко. Про підтримку галузі з боку держави – представник українського Мінагропрому Віталій Пахолюк. Йшлося про програму розвитку села до 2015 року. Не відбувся заявлений Програмою конференції виступ голови спостережної ради Співки молочних підприємств України Вадима

Василь Бондаренко, голова Національної асоціації молочних підприємств України «Укрмолпром»

Чагаровського з доповіддю «Молочна галузь України: вчора, сьогодні, завтра». Варто відзначити цікаву презентацію стратегії розвитку сільгоспідприємств молочної спеціалізації Індустріальної молочної компанії та виступ представника Держзовнішінформу Антона Порембського про стан зовнішньої торгівлі України молочними продуктами у 2007 році.

Другий день конференції було присвячено модернізації та технічному переоснащенню молочних підприємств. З презентацією нової техніки, обладнання, навіть цілих заводів, пакувальних матеріалів для галузі виступали як уже відомі на українському ринку, так і зовсім нові компанії.

Назагал же конференція була цікавою та корисною. Ось що сказав гість із Голландії Воултер Бум (Imtech Projekts Noord Oost b.v.): «На конференції мені було доволі цікаво. Я зустрів тут багато людей, які в майбутньому можуть бути нашими клієнтами та партнерами. Нас цікавить ринок України, оскільки він інтенсивно розвивається. Українці стали краще жити, витрачають більше грошей на молочні продукти. Ми бачимо, що вони дбають про якість продукції, про своє здоров'я. Хотілося б побудувати у вас кілька сирзаводів – щоб українці могли їсти смачний голландський сир».

Делегація з цієї «молочної» країни нещодавно побувала у Львові та Одесі. Планують ще відвідати Харків. Як бачимо, серйозно вивчають наш ринок. Але є ще невирішені питання, які їх стримують. І найперше – земля...

Володимир Лабінов,
виконавчий директор
Молочної спілки Росії

«Конференція цікава. Я отримав інформацію про те, як розвивати-

меться ринок України, – ділиться враженнями російський гість Володимир Лабінов. – Прогнозую оптимістичний розвиток української молочної галузі, оскільки у вас є надлишок молока. Так, так – саме надлишок. Сирого молока у вас більше, ніж потреби країни, ніж його переробляє промисловість. І ви зараз перебуваєте в умовах необхідності торгувати ним.

Про спільні українські та російські проблеми я уже розповідав у своєму виступі. Ми також адаптуємо наші стандарти до європейських. У проект нового закону про молоко уже внесено стандарт – 100 тис мікробних тіль на мілілітр молока. Як і в Україні, у нас дуже зросли ціни на молочні продукти, але загалом країна уже відійшла від шоку. Щоб його легше

пережили малозабезпечені громадяни, на державному рівні довелося вживати неринкових заходів – фіксацію цін. А назагал споживання молочних продуктів і у вас, і у нас збільшується. Також буде збільшуватися експорт у країни Сходу».

Оптимістично оцінює українську молочну галузь і гість з Польщі Рима Новак, комерційний директор по регіону СНД компанії «Трепко». «Кілька українських переробників молока придбали у нас в минулому році дуже надійне, сучасне й дороге обладнання. Це уже свідчить про те, що ваш ринок розвивається і має хороші перспективи».

А може справді, не все так погано у нашому домі? Може, зі сторони краще видно?

Власкор

Прогнози європейських експертів

Під час конференції «Молочний світ 2007» кореспондент журналу «Молочна промисловість» звернувся до пана Ерхарда Річартса, міжнародного експерта молочного ринку Європи (Німеччина), з проханням прокоментувати зміни, що відбулися на молочному ринку Європи протягом останніх місяців.

МП: *Пане Річартс, Ви виступали на минулорічній конференції «Молочний світ 2006» з презентацією стану молочної галузі у Європі в 2006 році і перспективи України прокоментували тоді таким чином: «Україні краще зосередитися на внутрішньому ринку. Найближчим часом експорт української молочної продукції до Європи навряд чи матиме перспективи». На конференції цього року Ви представили аналіз ситуації молочної галузі у Європі в 2007 році. Цілком очевидно, що відбулися суттєві зміни, які торкнулися практично усіх країн. У Вашій доповіді прозвучало, що одним із наслідків цих змін може стати скорочення експорту європейськими країнами для задоволення потреб внутрішнього ринку. Чи не змінився у зв'язку з цим Ваш прогноз стосовно експортних можливостей України?*

Е.Р.: Як відомо, цього року світові ціни на молочному ринку доволі різко збільшилися. Це привело до зростання конкурентоспроможності і дало змогу поставляти на міжнародний ринок більші обсяги молочної продукції у перші місяці 2007 року. На мій погляд – це тимчасове явище. Наприклад, зараз очікується, що ринок експорту ЄС скорочуватиметься протягом кількох місяців, думаю, що до весни 2008 року. Потім, я вважаю, ціни повинні зменшитися і досягти такого рівня, який дасть змогу ЄС збільшувати експорт. Це частково пов'язано з проб-

лемою курсу євро. Я маю на увазі, що ціни у євро всередині ЄС є вищими, ніж ціни на міжнародному ринку. І тому, якщо вони зменшаться, то ЄС зможе відновити свою позицію експортера.

Водночас, довгостроковий прогноз відрізняється від короткострокового, про який я щойно говорив. Ми, експерти, вважаємо, що у довгостроковій перспективі темпи зростання попиту на європейському ринку будуть вищими, аніж темпи виробництва, і тому обсяги продукції, що можуть бути спрямовані на експорт, знизяться. Я маю на увазі прогноз на найближчі 5-10 років. Таким чином, у країнах, які нещодавно приєдналися до ЄС – таких як Угорщина, Румунія та Болгарія – відчують скорочення виробництва на невеличких молочних фермах, але попит на молочну продукцію при цьому буде зростати там дуже швидко. Отже, вони будуть імпортувати продукцію з країн ЄС і, можливо, з інших країн.

Стосовно України, то, як зазначалося учора на конференції під час однієї з презентацій, рівень споживання молочної продукції залишається в країні відносно низьким. Тому одним із завдань, можливо, найважливішим і найважчим, є насичення внутрішнього ринку молочними продуктами. Маю на увазі продукти з додатковою цінністю та високоякісними поживними продуктами. Водночас, Україна матиме нові можливості для експорту на міжнародний ринок таких продуктів переробки, як суже молоко, казеїн та деяких інших.